

C.D. ZELETIN 80, ÎNTR-O SUITĂ DE TABLOURI ANIVERSARE

C.D. Zeletin 80, in a series of anniversary scenes

Dr. Gr. Bușoi

La 13 aprilie 1935, un țipăt de întâmpinare al unui univers original de respirație se aude la Burdusaci, sat din mijlocul Moldovei, într-o familie de înaltă prețuire autohtonă: tata – preot, mama – învățătoare. Și copilul, primind o dublă aprobare pentru viață de la iluștrii săi strămoși pe linie paternă și maternă, s-a numit Dada.

Și a crescut, și a crescut până s-a împlinit ajungând la sărbătoritul de azi, scriitorul și medicul profesor universitar, un lampadofor la o ștafetă de 80 de făclii anual rotitor-rostitoare.

În ceea ce mă privește, apropiindu-mă cu sfială de personalitatea iubitului nostru profesor și coleg mai mare, simt nevoia, cu mijloace proprii măsurate, să-l încadrez în tumultul vieții intelectuale românești de azi.

Dar iată cum se derulează suita de tablouri ale sărbătoritului național.

În ziarul *Viața medicală*, nr. 17/ 24 aprilie 2015, sub supratitlul „Biografii exemplare“, se ivește înscrisul *Codul lui Zeletin*, printr-un interviu fluviu realizat de Alice Țuculescu într-o manieră acaparatoare, caracteristică autoarei, conform prenumelui și numelui ei evident predestinate. Tot în acest număr al publicației apare o scurtă biografie, în datele ei esențiale, și o scrisoare emoționantă a dr. Th. Voiosu, un discipol într-ale scrisului.

În săptămâna următoare, la sediul AMR, într-o ședință solemnă, s-au întâlnit Societatea Medicilor Scriitori și Publiciști din România și Societatea de Istorie a Medicinii. Iar reprezentanții lor de vârf, Prof. Dr. Constantin Bogdan și Prof. Dr. Mihai Ghiur, respectiv Prof. Dr. Nicolae Marcu și Prof. Dr. Octavian Buda l-au prezentat pe sărbătorit.

Prof. Dr. C. Bogdan a făcut propunerea ca în Holul de Onoare al Facultății de Medicină Generală să se așeze o placă memorială care să stea alături de medicii scriitori, onorând arta scriitoricească a me-

dicinei românești. Recomandarea a fost primită cu aplauze de către participanți. La 80 de ani poți să-ți pipăi posteritatea!

În luna mai, la Bârlad, Prof. Dr. C.D. Zeletin este aniversat pentru cei 80 de ani într-o întâlnire emoționantă, aducându-se un înălțător omagiu din partea Academiei Bârlădene, ajunsă și ea la centenar, pentru președintele ei de onoare. Cu acest prilej este lansat un volum omagial – *C.D. Zeletin 80* – care cuprinde 581 de pagini. Tomul este structurat pe cinci capitole: *Întâmpinare, Diacronie 2010-2015...*, *Spice din urmă, Cronica Oralităților și Iconografie*.

Cunoscând relativ bine viața și opera scriitorului și Prof. Dr. C.D. Zeletin, mi-am dat seama că mă situez pe deplin într-o admirație a omului de știință, dar și de artă, de gânditor și creator cu o erudiție exemplară, cu o imersie adâncă în viața comunității intelectuale, manifestând o sensibilitate și o putere de pătrundere în cele mai absconse teritorii ale limbii române, prin felul moral al domniei sale de a fi în zodia lui „Trebuie“.

Eu personal, ca om înrădăcinat în vatra străbună în care e învelit jarul geniului românesc, iubitor al codrului eminescian din postura de: „*Fiind băiet, păduri cutreieram/ Și mă culcam ades...* pe covor de mușchi la umbră adâncă de fagi care-și măsurau anii în secole“, îl definesc pe profesorul C.D. Zeletin, moldovean de obârșie, ca pe un *copaci* (regionalism gorjenesec) căruia i se zice *cer* (*Quercus cerris*), specie înrudită cu gorunul și stejarul care crește înalt și drept cu o cupă a fructului (ghinda) meșteșugit ornată, cu solzi liniari și răsfrânți ca opera unui artist de clasă, parcă parafrazându-l pe autor în *Arpegii de primăvară*:

„În filigran de arbori, giuvaier,
Cade amețită ghinda lui din cer.“

Deci, ar merge ca poetul și eseistul C.D. Zeletin să fie selectat ca un *cer* sub *cer* (bolta cerească, cu toată semnificația ei).

Aș vrea apoi, din perspectivă istorică, să-l asimilez pe ilustrul nostru confrate cu o *oca* spirituală, ce ne amintește de măsura („măsurariul“) domnitorului pământean Cuza, având o menire ușor de înțeles într-ale artei.

Dar nu-i suficient, noi îl vedem și ca pe o autoritate înaltă și deplin cunoscătoare, ca pe un părinte și un păstor de oameni, ca pe un *avva*, care sunt sigur că dorește ca, în ruga noastră către divinitate, dacă ar fi „cu puțină să treacă de la noi cupa aceasta“, plină de amar.

Punând într-o balanță solară opera statuară a poetului, eseistului, istoriografului, traducătorului, a pedagogului C.D. Zeletin, am revelația faptului de a vedea în el un adevărat *lampadofor*, al celor unși de Dumnezeu să aline suferința trupească și sufletească.

Adunând în mănunchi trăsăturile forte ce-l caracterizează pe sărbătoritul nostru, ele se încheagă în acronimul POCAL. Și să nu se uite că pocalul este purtătorul euharistiei și că euharistia este o taină!

Așadar, POCAL înseamnă: *poet*, *oca* spirituală, *cer* (în sinonimia arbore cer sub cer), *avva* și *lampadofor*.

Pocalul, un vas ritual, ne amintește de potirul cântat atât de frumos de Nichifor Crainic.

Simt nevoia să revin la componentele POCAL-ului. El își revendică câteva sublinieri: 1. Domnul profesor este un *poet* în toată fibra existenței sale; 2. Profesorul Zeletin a devenit o *oca* în măsurarea talentului literar al conașionalilor cu fixări încurajatoare pentru confrăți, respectiv, cu adrese bine țintite pentru consacrați (Eminescu, Bacovia etc.); 3. În ceea ce privește pomul *cer*, el are pentru mine o existență reală, un copac mândru, iradiind un verde auriu la marginea unei poenițe din pădurea de la Gura Viișoarei, răscolindu-mi cu vibrații greu de descris amintirile din copilărie; 4. Iar ca *avva*, profesorul nostru își derulează existența într-un bunătate sufletească, dăruire și înțelepciune existențială; 5. Prin cărțile publicate și prin funcția ocupată, de președinte al Societății Medicilor Scriitori și Publiciști din România, își săvârșește din plin menirea de *lampadofor* al moșiei medicilor scriitori din ultima perioadă.

Mie personal, acest pocal îmi aduce aminte de o formulă dragă oximoronică de adresare: *Bătrâne, stai mereu!*

Aș dori în încheiere să punctăm sărbătoarea noastră printr-un scurt dialog:

Gr. B.: Privindu-vă ca pe un *cer* într-un cer, vă rugăm să ne spuneți ce note corespondente găsiți, în cazul dumneavoastră, celor trei fațete ale acronimului CER: fațeta întâia fiind *cognitivă*, fațeta a doua fiind *emoțională*, iar a treia *relațională*.

C.D. Z.: *Cerința* e răspunsul la primul punct al CER-ului. E cu puțință ca Dumnezeu să fi trebuit dintr-o necesitate care mie îmi va rămâne pe veci necunoscută ca eu să exist. El a cerut. Viața e o cerință. Cerințele întrețin viața chiar dacă ele sunt speranțe împlinite sau rămân speranțe nerecuperate. Au încetat cerințele, a încetat viața.

Cercetarea e răspunsul la al doilea punct CER. Cercetarea de către Dumnezeu. Ești un nefericit dacă nu vezi în suferință mustrarea de către Dumnezeu.

Discernerea e răspunsul la al treilea punct. Discernerea e har divin. Inversul discernerii, opacitatea e un soi de comunism al receptării, o aplatizare idiotizantă – operă diavolească: lipsa luminării necesare bunei vederi, mai ales a receptării felurimii dumnezeiești pe pământ, deci a mulțimii semenilor, lipsă din care decurge simplificarea și hialinizarea lumii, moartea vie sau, dacă vreți, viață moartă... Reducerea omului la punct și apoi neantizarea punctului.

Gr. B.: Răspunsurile sunt formidabile și neașteptate. Ați mai vrea să spuneți ceva?

C.D. Z.: Da. Aș mai adăuga un punct reproducând prima reflecție din volumul meu *Adagii* (Ed. Athena, 1999): „Mă îngrozesc dacă mă va cere într-o zi pământul, cât m-a cerut o viață cerul...“

Gr. B.: Care sunt așii spiritualității românești în problematica traco-dacică?

C.D. Z.: Întâi de toate oricând și oriunde eu cer o axiomă: problema traco-dacă nu trebuie dezbătută niciodată separat de problema latinității, căreia trebuie să i se acorde aceeași importanță. Așii de care mă întrebați, după opinia mea, sunt: Mihail Eminescu, Nicolae Densușianu, Lucian Blaga (cu unele rezerve).

Gr. B.: Vă aduc în atenție sonetul lui Eminescu *Trecut-au anii...*, pe care îl găsesc foarte adânc deopotrivă pentru idee, simțire și măiestrie artistică. Vă rugăm să ne prezentați care este endecasilabul care vă mișcă în cea mai mare măsură?

C.D. Z.: Endecasilabul ultim: *Iar timpul crește în urma mea... mă-ntunec!*